

Əlavə 4

***Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi
sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi*¹**

QAYDASI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda “Azərbaycan Respublikasında sahibkarların maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsinə dövlət dəstəyi ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 15 sentyabr tarixli 1599 nömrəli Fərmanının 5.3-cü bəndinin icrası məqsədilə hazırlanmışdır və *Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun (bundan sonra – Fond)* fəaliyyətində risklərin azaldılması üçün kredit reytingi sisteminin və digər risklərin idarə edilməsi alətlərinin tətbiqi qaydalarını müəyyən edir.²

1.2. *Fond* risklərin idarə edilməsi sisteminin formalaşdırılmasında bu Qaydanın tələblərini və bu sahədə qabaqcıl beynəlxalq standartları nəzərə alır.

1.3. Bu Qaydada göstərilən risklərin idarə edilməsi alətlərinin tətbiqi mexanizmləri *Fondun İdarə Heyəti* tərəfindən müəyyən edilən daxili qayda və prosedurlar əsasında həyata keçirilir.³

2. Əsas anlayışlar

2.1. Bu Qaydanın məqsədləri üçün aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə edilir:

2.1.1. risk – ehtimal olunan və ya gözlənilməz hadisələrin baş verməsi nəticəsində yarana biləcək xərclərin (zərərin) müvəkkil bankın və (və ya) *Fondun* kapitalına mənfi təsir göstərməsi ehtimalı;

2.1.2. risklərin idarə edilməsi sistemi – risklərin idarə edilməsi üzrə bu Qayda ilə və digər hüquqi aktlarla müəyyən edilən elementlərdən ibarət sistem;

2.1.3. riskin minimuma endirilməsi – müxtəlif tənzimləmə metodları vasitəsilə risklərin azaldılması;

2.1.4. kredit riski – borcalanın kredit üzrə öhdəliyinin vaxtında və ya tam icra olunmaması nəticəsində yaranan risk;

2.1.5. kredit reytingi modeli – *Fond* tərəfindən kredit risklərinin minimuma endirilməsi məqsədilə meyarları bu Qayda ilə müəyyən edilmiş qiymətləndirmə aləti;

2.1.6. təminatın likvid dəyəri – kredit təminatının bazar dəyərinin müəyyənləşdirilməsi üçün müvafiq marketinq keçirilməsi vaxtının məhdudluğu şəraitində onun satış qiyməti;

2.1.7. təminatın kreditə nisbəti – kreditin verilmə tarixinə kredit təminatının likvid dəyərinin kreditin əsas məbləğinə (kredit xətti üçün kredit xəttinin həcminə) nisbəti;

2.1.8. erkən xəbərdarlıq sistemi – risklərin idarə edilməsi sistemində müxtəlif kəmiyyət və keyfiyyət meyarlarının müəyyən edilmiş hədlərə yaxınlaşması nəticəsində müxtəlif təhlükələrin yaranma ehtimallarını və risklər barədə erkən xəbərdarlıq məlumatlarını çatdıran və risklərin monitorinqi üçün istifadə olunan sistem;

2.1.9. likvidlik kəsiri – eyni ödəniş müddətinə aid olan aktivlərlə öhdəliklər arasındakı fərq.

2.2. Bu Qaydada istifadə olunan digər anlayışlar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 29 noyabr tarixli 1691 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Sahibkarlar tərəfindən manatla alınan kreditlərə təminat verilməsi Qaydası”nda və Azərbaycan Respublikasının başqa normativ hüquqi aktlarında müəyyən edilmiş mənaları ifadə edir.

3. Risklərin idarə edilməsi sistemi

3.0. *Fondun* risklərin idarə edilməsi sistemi aşağıdakıları əhatə edir:

3.0.1. risklərin idarə edilməsi strategiyası;

3.0.2. risklərin idarə edilməsinin təşkilati strukturu;

3.0.3. kredit reytingi sistemi;

3.0.4. zamanətin kreditə nisbətinin və illik komissiyanın hesablanması;

3.0.5. risklərin idarə edilməsinin digər alətləri;

3.0.6. hesabatlılıq və monitorinq.

4. Risklərin idarə edilməsi strategiyası

4.1. *Fondun* risklərin idarə edilməsi strategiyası ən azı aşağıdakıları əhatə edir:

4.1.1. risklərin idarə edilməsi üzrə hədəflər;

4.1.2. qəbul edə biləcəyi riskin yuxarı həddi;

4.1.3. aktivlərin və öhdəliklərin strukturu ilə bağlı strateji hədəflər;

4.1.4. makroiqtisadi mühitdə baş verən dəyişikliklərdən yarana biləcək risklərin idarə edilməsi.

4.2. Risklərin idarə edilməsi strategiyası ən azı 3 (üç) ili əhatə edir və *Fondun İdarə Heyəti* tərəfindən müəyyən edilir. *İdarə Heyəti* risklərin idarə edilməsi strategiyasının icra vəziyyətinin qiymətləndirilməsini ən azı ildə bir dəfə olmaqla təmin edir.

5. Risklərin idarə edilməsinin təşkilati strukturu

5.1. *Risklərin idarə edilməsi Fondun İdarə Heyəti, İdarə Heyətinin sədri tərəfindən yaradılan risklərin idarə edilməsi üzrə daxili komitə və digər məsul struktur bölmələr tərəfindən həyata keçirilir.*⁴

5.2. Risklərin idarə edilməsinin təşkilati strukturu aşağıdakı prinsiplər əsasında formalaşdırılır:

5.2.1. təşkilati strukturun bütün səviyyələri üzrə səlahiyyət və məsuliyyət bölgüsünün dəqiq müəyyənləşdirilməsi;

5.2.2. təşkilati strukturun bütün səviyyələri arasında məlumat axınının səmərəliliyinin təmin edilməsi;

5.2.3. struktur bölmələr və səlahiyyətli şəxslər arasında maraqlar münaqişəsinin qarşısının alınması;

5.2.4. təşkilati strukturun bütün səviyyələri üzrə hesabatlılığın və aşkarlığın təmin edilməsi;

5.2.5. qərar qəbuletmə prosesinin kollegiallığı, müstəqilliyi və şəffaflığının təmin edilməsi.

6. Kredit reytingi sistemi

6.1. Borcalanın kredit reytingi Fondun kredit reytingi modeli əsasında müəyyən olunur.⁵

6.2. Kredit reytingi modeli üzrə əldə edilmiş reyting nəticələri yüksək riskli, ortariskli və aşağı riskli olmaqla üç risk kateqoriyası üzrə təsnifləşdirilir.

6.3. Kredit reytingi modeli formalaşdırılarkən borcalanın kredit hesabatı, habelə borcalanın ödəmə qabiliyyətini xarakterizə edən digər kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri nəzərə alınır. Borcalanın kredit reytinginin hesablanmasında kredit təminatı nəzərə alınmır.⁶

6.4. Fond tərəfindən tətbiq edilən kredit reytingi modelinin parametrlərini (kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərini, onların hədlərini və xüsusi çəkilərini və s.) Fondun İdarə Heyəti müəyyən edir.

6.5. Kredit reytingi modelinin etibarlılığının ən azı ildə bir dəfə qiymətləndirilməsini İdarə Heyəti təmin edir.

7. Zəmanətin kreditə nisbəti və illik komissiyanın müəyyən edilməsi⁷

7.1. Zəmanətin kreditə nisbəti (örtülmə əmsalı) müəyyən edilərkən bu Qaydanın 6.2-ci bəndinə əsasən müəyyən olunmuş risk kateqoriyası nəzərə alınmaqla, aşağıdakı cədvəldə göstərilən təminatın kreditə nisbəti (aşağı, orta və yuxarı) əsas götürülür:

Təminatın kreditə nisbəti	Risk kateqoriyası	
	Ortariskli	Aşağıriskli
Aşağı	85%-dək	75%-dək
Orta	75%-dək	70%-dək
Yuxarı	70%-dək	65%-dək ⁸

7.2. Fondun kredit reytingi modelinin nəticələrinə görə "yüksək riskli" kateqoriyaya aid olan kreditlərə zəmanət verilmir.

7.3. Zəmanət məbləği bu Qaydanın 7.1-ci bəndində müəyyən olunmuş zəmanətin kreditə nisbəti nəzərə alınmaqla müvəkkil bankın müraciəti əsasında təyin edilir. Zəmanətin qüvvədə olduğu müddətdə zəmanətin kreditə nisbəti, müvəkkil bankın müraciəti əsasında, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 29 noyabr tarixli 1691 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Sahibkarlar tərəfindən manatla alınan kreditlərə təminat verilməsi Qaydası"nda müəyyən edilmiş həddə qədər azaldıla bilər. Bu zaman zəmanətə görə illik komissiya dəyişdirilmir.

7.4. Təminatın kreditə nisbəti kateqoriyalarının (aşağı, yuxarı və orta) hədlərini Fondun İdarə Heyəti müəyyən edir və ona ən azı ildə bir dəfə olmaqla yenidən baxılır.

7.5. İllik komissiyanın həcmi Fondun Himayəçilik Şurası tərəfindən təsdiq olunmuş müvafiq qaydalara əsasən Fondun İdarə Heyəti müəyyən edir.

8. Risklərin azaldılması üçün digər alətlər

8.1. *Fondun İdarə Heyəti* kredit, likvidlik, bazar, əməliyyat risklərinin və fəaliyyətindən irəli gələn digər risklərin tənzimlənməsi üçün risklərin idarə edilməsi alətlərini müəyyən edir.

8.2. Kredit risklərinin idarə edilməsi, kredit reytinginin tətbiqi ilə yanaşı, ən azı aşağıdakıları əhatə etməlidir:

8.2.1. portfel üzrə limitlər:

1. iqtisadiyyatın sektorları və regionlar üzrə limitlər;
2. borcalan qrupları üzrə limitlər;
3. müvəkkil banklar üzrə zəmanətlərin qalıq məbləğinin bu Qaydanın 7.4-cü bəndinə əsasən müəyyən edilən təminatın kreditə nisbəti kateqoriyaları üzrə limitlər (təminatın kreditə nisbətinin minimum həddini *Fondun İdarə Heyəti* müəyyən edir);⁹

4. *Fondun* vəsaitlərinin yerləşdirilməsinə dair hər bir investisiya aləti üzrə *Fondun İdarə Heyətinin* müəyyən etdiyi limitlər;

8.2.2. təminatın qiymətləndirilməsi:

1. *Fond* təminatın qiymətləndirilməsi, rəsmiləşdirilməsi, sığortalanması, şərtlərinin dəyişdirilməsi və təminat üzrə tələb hüququnun həyata keçirilməsi prosedurlarını müəyyən edir. Təminatın qiymətləndirilməsini siyahısı *Fondun İdarə Heyəti* tərəfindən təsdiq edilmiş müstəqil qiymətləndiricilər həyata keçirirlər;

8.2.3. kreditlərin restrukturizasiyası:

1. Kreditin restrukturizasiyası müvəkkil bankın müraciəti əsasında *Fondun* ~~səlahiyyətli orqanının~~ qərarı ilə həyata keçirilir. Restrukturizasiya yalnız ödəmə qabiliyyəti olan borcalanlara tətbiq edilir;¹⁰

8.2.4. stress-testlərin keçirilməsi:

1. *Fond* özünün maliyyə dayanıqlılığına təsir edə biləcək halların qabaqcadan müəyyən edilməsi və qarşısının alınması məqsədilə ildə 2 (iki) dəfə stress-testlər keçirir. Stress-test modelləri və stress-testlərin keçirilməsi qaydası *Fondun İdarə Heyəti* tərəfindən müəyyən edilir;

8.2.5. alternativ maliyyə alətlərinin tətbiqi:

1. Kredit risklərinin azaldılması məqsədilə *Fondun İdarə Heyəti* təkrar zəmanət, sığorta və digər alternativ maliyyə alətlərinin seçilməsi meyarlarını müəyyən edir.

8.3. Likvidlik risklərinin idarə edilməsi alətləri ən azı aşağıdakıları əhatə etməlidir:

8.3.1. *Fondun İdarə Heyətinin* təsdiq etdiyi likvidlik kəsiri üzrə limitlər;

8.3.2. növbəti dövrlər üzrə gözlənilən ödənişlərin, habelə *Fondun* likvidlik tələbinin proqnozlaşdırılması.

8.4. *Fond* tərəfindən müvəkkil banklar üzrə limitlərin müəyyən edilməsi zamanı veriləcək zəmanətlər üzrə bütün ödənişlərin mümkün yuxarı həddi *Fondun* kapitalının *Fondun İdarə Heyəti* tərəfindən müəyyən edilən müvafiq həddindən çox olmamalıdır.¹¹

8.5. Bazar risklərinə həssaslıq ən azı rüblük əsasda qiymətləndirilir. *Fondun İdarə Heyəti* valyuta və faiz risklərinin minimuma endirilməsi üçün daxili qaydalar müəyyən edir.

8.6. Əməliyyat risklərinin azaldılması məqsədilə *Fondun İdarə Heyəti* qayda və prosedurlar müəyyən edir.

8.7. *Fond* müvəkkil banklardan daxil olan məlumatlardan, eləcə də digər mənbələrdən istifadə etməklə risklərin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə erkən xəbərdarlıq sistemi yaradır.

8.8. *Fond risklərin idarə edilməsi sisteminin effektivliyini mütəmadi olaraq qiymətləndirir və onun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər görür.*¹²

9. Hesabatlılıq və monitoring

9.1. Müvəkkil banklar “Elektron hökumət” portalında olan “Elektron ipoteka və kredit zəmanət” sistemi (bundan sonra – elektron sistem) vasitəsilə *Fonda* ən azı aşağıdakı məzmununda hesabatlar təqdim edirlər:¹³

9.1.1. hər bir kredit üzrə öhdəliklərin gecikmə günləri də daxil olmaqla məlumatlar;

9.1.2. 30 gündən artıq gecikməsi olan kreditlərlə bağlı bankın gördüyü tədbirlərə dair məlumatlar;

9.1.3. krediti üzrə zəmanət verilmiş borcalanların həmin bankdakı öhdəlikləri və yerləşdirilmiş vəsaitləri barədə məlumatlar;

9.1.4. restrukturizasiya olunmuş kreditlər barədə məlumatlar.

~~9.1.5. zəmanətlər üzrə haqlarla bağlı məlumatlar.~~¹⁴

9.2. Bu Qaydanın 9.1.1–9.1.4-cü yarımbəndlərində nəzərdə tutulan məlumatlara dair hesabatlar aylıq əsasda, ~~9.1.5-ci yarımbəndində nəzərdə tutulan məlumatlara dair hesabatlar isə rüblük əsasda~~ təqdim olunur. Hesabatların formasını və təqdim edilmə qaydasını *Fond* müəyyən edir.¹⁵

9.3. Müvəkkil bank ~~dövri~~ hesabatları hesabat dövründən sonrakı ayın 15-dək *Fonda* təqdim edir.¹⁶

9.4. Müvəkkil bankların təqdim etdikləri hesabatlar əsasında *Fond* informasiya sistemi formalaşdırır.

9.5. *Fond* kreditlərin anderraytinqinə, vəsaitdən təyinatına uyğun istifadəyə nəzarəti təmin etmək, habelə bank tərəfindən uyğunluğun və kredit reytingi modelinin tətbiqini yoxlamaq məqsədilə, aşağıdakılar nəzərə alınmaqla, sahibkarlıq subyektlərində monitoring aparılması ilə bağlı monitoring sistemi təşkil edir:

9.5.1. monitoring növbəti və növbədən kənar qaydada həyata keçirilir;

9.5.2. monitoringin başlamasından ~~ən azı 3 (üç) iş günü~~ əvvəl sahibkarlıq subyekti və müvəkkil bank monitoring barədə məlumatlandırılır;¹⁷

9.5.3. *Fondun* təşkil etdiyi monitoring sahibkarlıq subyektinin səlahiyyətli nümayəndəsinin və (və ya) müvəkkil bankın nümayəndəsinin iştirakı ilə aparılır və müvafiq aktla rəsmiləşdirilir.

10. Keçid müddə¹⁸

Elektron sistem fəaliyyətə başlayanadək bu Qaydanın 9.1-ci bəndində elektron sistem vasitəsilə təqdim edilməsi nəzərdə tutulmuş hesabatlar yazılı formada təqdim edilməlidir.

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. [25 dekabr 2017-ci il tarixli 1762 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 27 dekabr 2017-ci il, № 287, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, № 12, I kitab, maddə 2330)
2. [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901)
3. [4 oktyabr 2018-ci il tarixli 291 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 5 oktyabr 2018-ci il, № 223, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 10, maddə 1991)
4. [25 dekabr 2018-ci il tarixli 435 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 27 dekabr 2018-ci il, № 293, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 12, I kitab, maddə 2592)
5. [21 may 2019-cu il tarixli 705 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, № 5, maddə 857)
6. [16 dekabr 2019-cu il tarixli 880 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 17 dekabr 2019-cu il, № 280, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, № 12, maddə 1923)
7. [7 may 2020-ci il tarixli 1016 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 8 may 2020-ci il, № 90)

FƏRMANA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

¹ [25 dekabr 2017-ci il tarixli 1762 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 27 dekabr 2017-ci il, № 287, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, № 12, I kitab, maddə 2330) ilə “Azərbaycan Respublikasının Kredit Zəmanət Fondu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın adında “Azərbaycan Respublikasının Kredit Zəmanət Fondu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində” sözləri “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[25 dekabr 2017-ci il tarixli 1762 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 27 dekabr 2017-ci il, № 287, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, № 12, I kitab, maddə 2330) ilə “Azərbaycan Respublikasının Kredit Zəmanət Fondu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 1.1-ci bəndi istisna olmaqla, mətn üzrə ismin müvafiq hallarında “Cəmiyyət” sözü ismin müvafiq hallarında “Fond” sözü ilə əvəz edilmişdir.

² [25 dekabr 2017-ci il tarixli 1762 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 27 dekabr 2017-ci il, № 287, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, № 12, I kitab, maddə 2330) ilə “Azərbaycan Respublikasının Kredit Zəmanət Fondu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 1.1-ci bəndində “Azərbaycan Respublikasının Kredit Zəmanət Fondu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra – Cəmiyyət)” sözləri “Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun (bundan sonra – Fond)” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

³ [25 dekabr 2017-ci il tarixli 1762 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 27 dekabr 2017-ci il, № 287, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, № 12, I kitab, maddə 2330) ilə “Azərbaycan Respublikasının Kredit Zəmanət Fondu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 1.3-cü, 4.2-ci (hər iki halda), 5.1-ci (ikinci halda), 6.4-cü, 6.5-ci, 7.6-cı, 7.7-ci, 8.1-ci bəndlərdə, 8.2.1-ci yarımbəndin 3-cü və 4-cü abzaslarında, 8.2.2-ci yarımbəndin 1-ci abzasında, 8.2.4-cü yarımbəndin 1-ci

abzasında, 8.2.5-ci yarımbəndin 1-ci abzasında, 8.3.1-ci yarımbənddə, 8.5-ci, 8.6-cı və 8.8-ci bəndlərdə ismin müvafiq hallarında “Müşahidə Şurası” sözləri ismin müvafiq hallarında “İdarə Heyəti” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

⁴ [25 dekabr 2017-ci il tarixli 1762 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 27 dekabr 2017-ci il, № 287, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, № 12, I kitab, maddə 2330) ilə “Azərbaycan Respublikasının Kredit Zəmanət Fondu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 5.1-ci bəndindən (birinci halda) “Müşahidə Şurası,” sözləri çıxarılmışdır.

[2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 5.1-ci bəndi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~5.1. Risklərin idarə edilməsi Fondun Müşahidə Şurası, İdarə Heyəti tərəfindən yaradılan risklərin idarə edilməsi üzrə daxili komitə, İdarə Heyəti və digər məsul struktur bölmələr tərəfindən həyata keçirilir.~~

⁵ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 6.1.2-ci bəndi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~6.1. Kredit reytingi sistemi aşağıdakı meyarlara cavab verən kredit reytingi modeli əsasında tətbiq olunur:~~

~~6.1.1. məbləği 200 000 (iki yüz min) manat və ondan az olan zəmanət üzrə bərcalanın kredit reytingini müvəkkil bank müəyyənləşdirib Fondla təqdim edir. Bir biri ilə əlaqədar bərcalanlar qrupuna iki və daha artıq müqavilə üzrə zəmanət verildikdə və bu zəmanətlərin ümumi məbləği 300 000 (üç yüz min) manatdan çox olduqda, onun kredit reytingi bu Qaydanın 6.1.2-ci yarımbəndinə uyğun müəyyən edilir;~~

~~6.1.2. məbləği 200 000 (iki yüz min) manatdan çox olan zəmanət üzrə bərcalanın kredit reytingi müvəkkil bankla yanaşı, Fond tərəfindən də onun kredit reytingi modeli əsasında müəyyən edilir.~~

⁶ [4 oktyabr 2018-ci il tarixli 291 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 5 oktyabr 2018-ci il, № 223, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 10, maddə 1991) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 6.3-cü yarımbəndində “reyestri məlumatları” sözləri “hesabatı” sözü ilə əvəz edilmişdir.

⁷ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 7-ci hissəsi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

7. Zəmanətin kreditə nisbəti və illik komissiyanın müəyyən edilməsi

7.1. Bu Qaydanın 6.1.2-ci yarımbəndinə uyğun verilən zəmanət üzrə zəmanətin kreditə nisbəti (örtülmə əmsali) müəyyən olunarkən aşağıdakı cədvəldən istifadə edilməklə təminatın kreditə nisbəti

(aşağı, orta və yuxarı) və bu Qaydanın 6.2-ci bəndinə əsasən müəyyən olunmuş risk kateqoriyası əsas götürülür:

Təminatın kreditə nisbəti	Risk kateqoriyası	
	Ortarisikli	Aşağıriskli
aşağı	75%	70%
orta	70%	65%
yuxarı	65%	60%

7.2. Fondun kredit reytingi modelinin nəticələrinə görə "yüksəkrisikli" kateqoriyaya aid olan kreditlərə zəmanət verilmir.

7.3. Bu Qaydanın 6.1.2-ci yarımbəndinə uyğun verilən zəmanət üzrə Fonda ödənilməli olan illik komissiya, bu Qaydanın 7.1-ci bəndinə əsasən müəyyən edilmiş zəmanətin kreditə nisbəti hədləri nəzərə alınmaqla, aşağıdakı cədvəldə göstərilən qaydada müəyyən olunur:

Zəmanətin kreditə nisbəti	İllik komissiya
75%	İllik komissiyanın yuxarı həddi
70%	İllik komissiyanın yuxarı həddi x 0.80
65%	İllik komissiyanın yuxarı həddi x 0.65
60%	İllik komissiyanın yuxarı həddi x 0.50

7.4. Bu Qaydanın 6.1.1-ci yarımbəndinə uyğun verilən zəmanət üzrə zəmanətin kreditə nisbətinin yuxarı həddi 65% müəyyən edilir.

7.5. Bu Qaydanın 6.1.1-ci yarımbəndinə uyğun verilən zəmanət üzrə Fonda ödənilməli olan illik komissiya aşağıdakı cədvəldə göstərilən qaydada müəyyən olunur:

Təminatın kreditə nisbəti	İllik komissiya
aşağı	İllik komissiyanın yuxarı həddi
orta	İllik komissiyanın yuxarı həddi x 0.80
yuxarı	İllik komissiyanın yuxarı həddi x 0.65

7.6. Təminatın kreditə nisbəti kateqoriyalarının (aşağı, yuxarı və orta) hədlərini Fondun İdarə Heyəti müəyyən edir və ona ən azı ildə bir dəfə olmaqla yenidən baxılır.

7.7. İllik komissiyanın yuxarı həddini Fondun İdarə Heyəti müəyyən edir və ona ən azı ildə bir dəfə olmaqla yenidən baxılır.

7.8. Bu Qaydanın 7.1-ci və 7.4-cü bəndlərinin tətbiqi zamanı Fondun müəyyən etdiyi zəmanətin kreditə nisbəti, müvəkkil bankın müraciəti əsasında, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 29 noyabr tarixli 1691 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Sahibkarlar tərəfindən manatla alınan kreditlərə təminat verilməsi Qaydası"nda müəyyən edilmiş həddə qədər azaldıla bilər. Bu zaman zəmanətə görə illik komissiya dəyişdirilmir.

⁸ [7 may 2020-ci il tarixli 1016 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("Xalq" qəzeti, 8 may 2020-ci il, № 90) ilə "Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası"nın 7.1-ci bənddəki cədvəl yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

Təminatın kreditə nisbəti	Risk kateqoriyası	
	Ortarisikli	Aşağıriskli
Aşağı	75%-dək	70%-dək

<i>Orta</i>	<i>70%-dək</i>	<i>65%-dək</i>
<i>Yuxarı</i>	<i>65%-dək</i>	<i>60%-dək</i>

⁹ [7 may 2020-ci il tarixli 1016 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 8 may 2020-ci il, № 90) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 8.2.1-ci yarım bəndin 3-cü abzasında “7.6-cı” sözləri “7.4-cü” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

¹⁰ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 8.2.3-cü yarım bəndin birinci abzasından “səlahiyyətli orqanının” sözləri çıxarılmışdır.

¹¹ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 8.4-cü bəndində “90%-indən” sözləri “Fondun İdarə Heyəti tərəfindən müəyyən edilən müvafiq həddindən” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

¹² [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 8.8-ci bəndi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

8.8. ~~Fondun səlahiyyətli orqanı risklərin idarə edilməsi sisteminin effektivliyini qiymətləndirir və onun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı Fondun İdarə Heyətinə təkliflər verir.~~

¹³ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 9.1-ci bəndində “Müvəkkil banklar” sözlərindən sonra “Elektron hökumət” portalında olan “Elektron ipoteka və kredit zəmanət” sistemi (bundan sonra – elektron sistem) vasitəsilə” sözləri əlavə edilmişdir.

¹⁴ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 9.1.5-ci yarım bəndi ləğv edilmişdir və 9.1.4-cü yarım bəndin sonunda nöqtəli vergül işarəsi nöqtə işarəsi ilə əvəz edilmişdir.

¹⁵ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 9.2-ci bəndindən “, 9.1.5-ci yarım bəndində nəzərdə tutulan məlumatlara dair hesabatlar işə rüblük əsasda” sözləri çıxarılmışdır.

¹⁶ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (“Xalq” qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901) ilə “Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası”nın 9.3-cü bəndindən “dövri” sözü

çıxarılmışdır.

¹⁷ [7 may 2020-ci il tarixli 1016 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Xalq**" qəzeti, 8 may 2020-ci il, № 90) ilə "Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası"nın 9.5.2-ci yarımbənddən "**ən azı 3 (üç) iş günü**" sözləri çıxarılmışdır.

¹⁸ [2 may 2018-ci il tarixli 33 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Xalq**" qəzeti, 3 may 2018-ci il, № 99, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, № 5, maddə 901**) ilə "Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunda kredit reytingi sisteminin və digər risk menecmenti alətlərinin tətbiqi Qaydası"na yeni məzmununda 10-cu hissə əlavə edilmişdir.